

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**Інноваційні технології в агрономії, землеустрої,
лісовому та садово-парковому господарстві**

29 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 378:63:001(063)

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Карпук Л.М., д-р с.-г. наук, професор.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Василенко О.І., доктор філософії.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук, доцент.
Комарова Н.В., доктор філософії.
Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Мостипан О.В., доктор філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, лісовому та садово-парковому господарстві»:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників, 29 жовтня
2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 74 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

землеробства Національної академії аграрних наук України» – на благо майбутнього», присвяченій 120-річчю від дня народження вченого, аграрія, селекціонера Данила Лихваря: Міжнародна наукова інтернет-конференція 8 вересня 2022 р., Чабани. Вінниця: ТОВ "Твори", 2022. С.59-61.

7. Герасимчук О.П., Костецька К.В., Чернега А.О. Сортова продуктивність і якість зерна пшениці м'якої ярої в умовах Правобережного Лісостепу України. Вісник Уманського національного університету садівництва. 2022. № 1. С. 58-63.

8. Сухомуд О.Г., Любич В.В. Урожай і якість зерна пшениці ярої за різних умов мінерального живлення. Вісник Уманського університету садівництва. 2013. №1-2. С. 51-55.

9. Кудрявицька А.М, Карабач К.С. Обґрунтування впливу добрив на продуктивність та показники якості зерна ярої пшениці. Modern engineering and innovative technologies. 2023. Issue 29. Part 1. С. 200-203 DOI:[10.30890/2567-5273.2023-29-01-058](https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-01-058)

УДК 633.85

САВЧЕНКО В.В., магістрант

Науковий керівник – **КОЛЕСНИКОВ М.О.**, канд. с.-г. наук

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного
maksym.kolesnikov@tsatu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ ЗОНИ СТЕПУ УКРАЇНИ

Розглянуто особливості формування врожайності різних гібридів соняшнику в умовах Степової зони України. Доведено ефективність вирощування гібриду Р64LP140.

Ключові слова: формування врожайності, соняшник, польова схожість, морфометричні показники, листковий апарат.

З появою у виробництві нових гібридів соняшнику особливого практичного значення набуває встановлення для них не лише оптимальних параметрів основних агротехнічних прийомів вирощування, а й адаптивний потенціал для конкретної агрокліматичної зони. Соняшник (*Helianthus annuus* L.) є ключовою олійною культурою в Україні та займає вагомe місце в структурі посівів, дає вагомий внесок в економіку аграрного сектору. Ця культура є привабливою для агровиробників зони Степу внаслідок низьких виробничих витрат на вирощування, стабільності попиту на насіння та його високою вартістю на ринку. Врожайність соняшнику формується під впливом комплексу чинників – від генетичних особливостей гібриду до погодних умов, якості ґрунтів і рівня агротехніки. На думку дослідників, стабільні результати можна досягти лише за умови вчасного підбору сортів та гібридів до конкретних агрокліматичних умов [1, 2].

Особливої уваги потребує зона Степу, для якої характерні високі температури, нестача вологи та різкі погодні коливання. Досягнення сучасної селекції, зокрема гібриди від Pioneer, Syngenta та інших компаній, дозволяють аграріям обирати з широкого асортименту. В умовах дефіциту вологи суттєвий вплив мають морфологічні ознаки гібридів: площа листків, структура кошика, тривалість вегетаційного періоду. Саме ці показники визначають здатність рослини протистояти стресовим чинникам [3, 4]. Тому метою дослідження було з'ясувати особливості формування врожайності різних гібридів соняшнику в умовах степової зони України, на прикладі Р64LP130, Р64LP140, Р64LE25.

Для дослідження використовували гібриди компанії Pioneer (Corteva Agriscience) та адаптовані до умов вирощування в зоні Степу України. Дослід проводився в 2025 році в Синельниківському районі Дніпропетровської області на чорноземах південних з вмістом гумусу 3,5%, високою забезпеченістю азотом загальним, середньою забезпеченістю фосфором доступним та підвищеною забезпеченістю калієм обмінним. Реакція ґрунту нейтральна. Попередник – озима пшениця. Насіння соняшнику висівалося у добре підготований ґрунт 12 квітня. Перед сівбою насіння оброблялося інсектицидно-фунгіцидним протруйником (препарат – Круїзер 350 FS у нормі 12 мл/кг). Сівбу здійснювали пунктирним способом з міжряддям 70 см. висіву становила 60 тис. шт./га. При посіві внесена Діамофоска $N_{10}P_{26}K_{26}$ у дозі 100 кг/га. Для контролю бур'янів застосовували гербіцид Євролайтнінг (1,2 л/га) у фазу 4–6 листків.

У ході досліджень було проведено оцінку польової схожості насіння трьох гібридів соняшнику: Р64LP130, Р64LP140 та Р64LE25 яка становила відповідно 89,3 %, 92,5 % та 90,8 % та статистично не відрізнялася.

Встановлено, що найбільш розвинений асиміляційний апарат мав гібрид Р64LP140. Середній показник площі листка у цього гібриду склав 209,5 см², що перевищує аналогічні показники у гібридів Р64LP130 (175,3 см²) та Р64LE25 (84,9 см²). Також Р64LP140 мав найбільшу кількість пар листків – 17, а гібрид Р64LP130 – 16 пар листків, що свідчить про активніші ростові процеси. Гібрид Р64LE25, у свою чергу, мав найменший асиміляційний апарат: середня площа листка – 84,9 см², кількість пар листків – 11.

Морфометричні показники рослин є важливим індикатором загального стану культури, її ростових характеристик та потенціалу формування врожаю. Було зафіксовано, що найбільші середні морфометричні показники були притаманні гібриду Р64LP140, який показав найвищу середню висоту рослин – 171,7 см, найбільший середній діаметр стебла – 26,3 мм, а також найбільший середній діаметр кошика – 20,2 см. Ці показники свідчать про високу енергію росту та добру генетичну потенцію цього гібриду. В свою чергу, гібрид Р64LP130 дещо поступався за морфометричними характеристиками, проте також демонстрував добрі результати: середня висота рослин становила 162,2 см, діаметр стебла – 24,9 мм, діаметр кошика – 19 см. Найгірші морфометричні показники спостерігали у гібриду Р64LE25, зокрема: висота рослин – 102,3 см, діаметр стебла – 19,9 мм, діаметр кошика – 11,7 см.

Аналіз елементів структури врожайності показав, що середня маса насіння з одного кошика у гібрида Р64LP140 становила 63,03 г, що перевищує відповідні значення у гібридів Р64LP130 на 1,9 % та Р64LE25 на 13,6 %. Також у гібриду соняшнику Р64LP140 зафіксовано найвищу масу 1000 насінин – 63,79 г, що свідчить про більший розмір і вищу щільність зерна. Найвищою натурою насіння відмічався гібрид Р64LP140 (430,6 г/л), що перевищувало даний показник у гібридів Р64LP130 та Р64LE25 на 18,9 % та 41,3 % відповідно.

Врожайність є інтегральним показником, що відображає результативність дії всіх морфологічних, фізіологічних і технологічних факторів. Сумарно всі зазначені показники вплинули на біологічну урожайність, яка виявилася найвищою у гібриду Р64LP140 (35,07 ц/га), у гібридів Р64LP130 та Р64LE25 становила 33,39 ц/га та 30,87 ц/га відповідно. Дисперсійний аналіз показав, що різниця між середніми урожайностями гібридів є статистично достовірною на рівні значущості $p < 0,05$.

Таким чином, гібрид Р64LP140 сформував більш розвинений асиміляційний апарат, вирізнявся більш інтенсивними ростовими процесами та мав найвищу врожайність серед досліджуваних гібридів соняшнику, що свідчить про його високий потенціал для вирощування у відповідних агрокліматичних умовах. Цей гібрид можна рекомендувати до використання у сівозмінах господарств, орієнтованих на стабільне та ефективне виробництво соняшнику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жигайло О.Л., Вольвач, О.В., Толмачова, А.В., Костюкевич, Т.К. Вплив змін клімату на урожайність соняшнику в Північному Степу України: аналіз і прогноз. Вісник Полтавської державної аграрної академії, 2021. № 1. С. 180- 186.
2. Гарбар Л., Кнап Н. Реалізація генетичного потенціалу гібридів соняшнику за впливу умов живлення. Plant & Soil Science, 2021. №12(4).
3. Лавренко С.О., Лавренко Н.М. Моніторинг сортів та гібридів соняшнику та пшениці озимої для вирощування в зоні Степу України. Таврійський науковий вісник, 2022. Т.124. С. 70-78.
4. Onyshchenko O., Pokoptseva L., Kolesnikov M., Gerasko T. Photosynthetic activity of sunflower hybrids under growth regulators in the Steppe of Ukraine. Scientific Horizons, 2023. V.26(6). P. 58-70.

УДК 633.111.1

КРАВЧЕНКО С.О., магістрант

Науковий керівник – **ПАЩЕНКО Ю.П.,** канд. біол. наук

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

yuliia.paschenko@tsatu.edu.ua

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЛЕСТІЙКОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ЕТАПІ ПРОРОСТАННЯ

Розглянуто дію сольового стресу на деякі фізіологічні параметри рослин українських сортів озимої пшениці на початковому етапі розвитку. Показано, що пшениця озима сорту Фермерка є більш солестійкою незалежно від сили стресу.

Ключові слова: сольовий стрес, озима пшениця, проростки, лабораторна схожість, енергія проростання, сорт.